Afrapportering af kommunernes brug af barnets lov § 139 stk. 3 og 4

Fuldbyrdelse af afgørelser med politiets hjælp og adgang til hjemmet uden retskendelse i 2025

Ankestyrelsen

November 2026

Ankestyrelsen

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15
Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice
Mailadresse: ast@ast.dk
Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-584-3

1. **Indledning 4**

Formål og baggrund 4

Sammenfatning 5

2. **Kommunernes registrering 6**

§ 139, stk. 3: Fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted med politiets bistand 7

§ 139, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres bolig 9

3. **Metode 11**

1. Indledning

Formål og baggrund

Kommunerne skal løbende registrere og indberette afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 3, hvis politiet har bistået kommunen og afgørelser efter § 139, stk. 4, til Ankestyrelsen.

Registrerings- og indberetningspligten har været gældende siden 1. juli 2020. Ved ikrafttrædelsen af barnets lov 1. januar 2024 fremgår registrerings- og indberetningspligten af barnets lov § 139, stk. 3 og 4. Barnets lov § 139 er en videreførelse af serviceloven § 64, og der er ikke foretaget ændringer af lovgivningen.

Helt konkret skal kommunerne indberette:

- afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 3, om fuldbyrdelse af afgørelse om ændring af anbringelsessted, men alene de sager, hvor politiet har bistået kommunen,
- alle afgørelser efter serviceloven § 139, stk. 4, hvor kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavers bolig mod behørig legitimation og uden retskendelse.

Det er fastsat i barnets lov § 139, stk. 7 og 8, at det er Ankestyrelsens opgave at modtage kommunernes indberetninger og udarbejde en årlig rapport på baggrund heraf.

Denne rapport indeholder kommunernes indberetninger af de pågældende afgørelser, som er effektueret i perioden den 1. januar 2025 til og med den 31. december 2025.

I rapporten forholder sammenligninger til tidligere år sig til serviceloven § 64, stk. 3 og 4.

Barnets lov § 139 – med relevans for registrerings- og indberetningsforpligtigelsen

§ 139, stk. 3:
»Stk. 3. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til et anbringelsessted efter § 43, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse efter § 98, stk. 4, i denne lov eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.«

§ 139, stk. 4:
»Kommunalbestyrelsen kan, når følgende kriterier er opfyldt, træffe afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig og rum mod behørig legitimation og uden retskendelse:

1) Adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 20 i denne lov eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses for nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling.
2) Forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre mere lempelige foranstaltninger.«

Barnets lov § 139 – med relevans for registrerings- og indberetningsforpligtigelsen

§ 139, stk. 5:
»Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 2-4.«

§ 139, stk. 7:
»Fuldbyrdelse af en afgørelse omfattet af stk. 3, hvor politiet yder bistand til kommunen efter stk. 5, skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen udarbejder årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

§ 139, stk. 8:
»Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 4 skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen udarbejder årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

Sammenfatning

Kommunerne har i 2025 (1. januar til den 31. december 2025) registreret **seks** afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 3, hvor politiet har bistået kommunen med fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted, og **11** afgørelser efter barnets lov § 139, stk. 4, hvor kommunen har haft adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse.

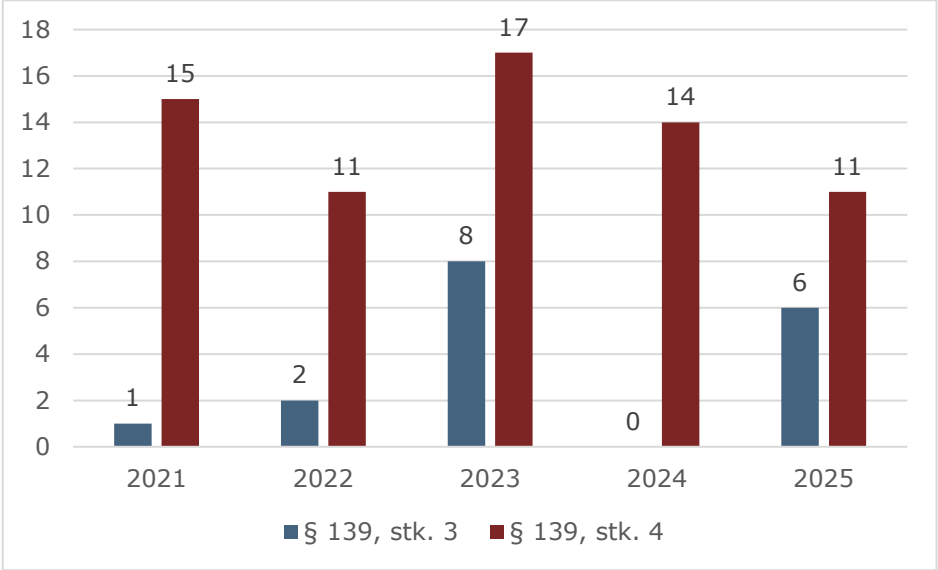
2. Kommunernes registrering

Ankestyrelsen har ansvar for at modtage kommunernes indberetninger af deres registreringer og udarbejde en årlig rapport over anvendelsen af bestemmelserne. Kommunernes registrering af afgørelser giver et overblik over, hvor hyppigt kommunerne benytter sig af bestemmelserne i § 139, stk. 3 og 4.

I perioden 2021 til og med 2025 har kommunerne i alt indberettet 17 afgørelser efter § 139, stk. 3, og 68 afgørelser efter § 139, stk. 4. Figur 2.1 viser indberetningerne fra kommunerne for perioden 2021 til 2025.

Det fremgår af figuren, at kommunerne har benyttet sig af politiets bistand til fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted (§ 139, stk. 3) seks gange i 2025 og benyttet sig af muligheden for at få adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse 11 gange i 2025 (§ 139, stk. 4).

Figur 2.1 Kommunernes årlige indberetninger af afgørelser efter § 139, stk. 3 og 4. 2021-2025

Note: *For 2021-2023 er registrering foregået efter serviceloven § 64, stk. 3 og 4, der svarer til barnets lov § 139 stk. 3 og 4.
**For 2024 er der blevet tilføjet 3 registreringer af §139, stk. 4, der er blevet indberettet til Ankestyrelsen i 2025, men effektueret i 2024.
Kilde: Kommunernes indberetninger til Ankestyrelsen om deres anvendelse af §139, stk. 3 og 4 for 2021-2025.

I den nedenstående boks er en oversigt over de spørgsmål, der fremgår af det registreringsskema, Ankestyrelsen har udviklet til kommunerne. Ud over at registrere afgørelsen skal kommunen også svare på spørgsmål om episoden, hvor bestemmelsen kom i brug.

OVERSIGT OVER SPØRGSMÅL I REGISTRERINGS-SKEMA TIL KOMMUNERNE

Grundoplysninger
- Kontaktoplysninger på indberetter
- Cpr. nr. til identifikation af barn/ung

§ 139, stk. 3 (med politiets bistand)
- Dato for afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Dato for effektuering af afgørelsen med politiets bistand
- Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?
- Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand
- Anbringelsessted på tidspunktet for flytningen
- Anbringelsessted umiddelbart efter flytningen
- Kommunens beskrivelse af, hvordan flytningen forløb
- Barnets eller den unges reaktion i situationen
- Barnets eller den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse ved flytningen
- Uddyb eventuelt barnets oplevelse af situationen
- Uddyb eventuelt forældremyndighedsindehavers oplevelse af situationen

§ 139, stk. 4
- Dato for kommunens afgørelse
- Dato for effektuering af kommunens afgørelse
- Årsag til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse

Den nedenstående gennemgang af registreringerne fra kommunerne er struktureret efter samme rækkefølge, som spørgsmålene fremgår i indberetningsskemaet.

§ 139, stk. 3: Fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted med politiets bistand

I 2025 har kommunerne registreret seks tilfælde, hvor politiets bistand er blevet benyttet til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted for et barn/ung (jf. tabel 1). I et enkelt af tilfældene har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand, hvor det i de resterende fem tilfælde ikke har været forsøgt uden politiets bistand.

Til sammenligning indberettede kommunerne i 2024 ingen tilfælde af at have benyttet denne bestemmelse. Som det fremgår af figur 2.1, varierer anvendelsen af denne bestemmelse dog fra ingen og op til otte registreringer i 2021-2025.

Årsager til kommunernes brug af § 139, stk. 3

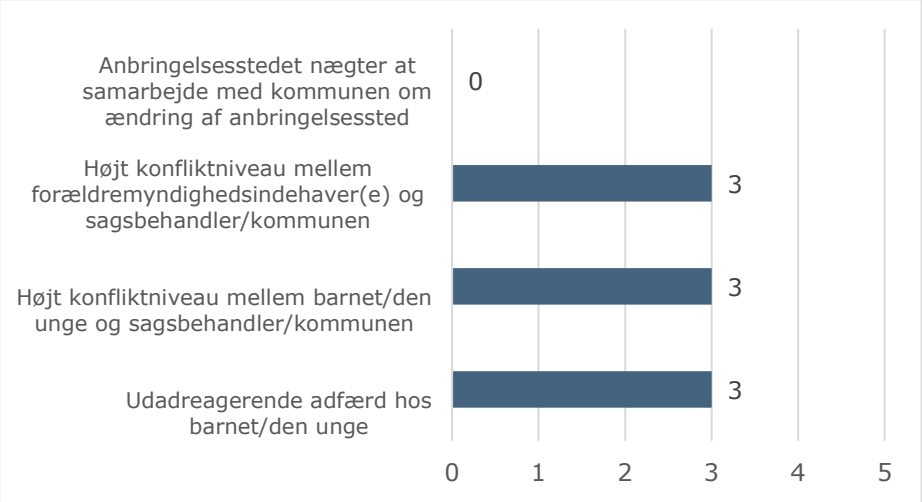
Kommunerne er blevet bedt om at angive årsager til, hvorfor de har bedt om politiets bistand til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted. De har her kunnet afgive flere svar, hvorfor resultatet ikke summerer til seks.

Det fremgår af figur 2.2, at:

- I ingen af tilfældene har det været, fordi anbringelsesstedet har nægtet samarbejde med kommunen om ændring af anbringelsessted
- I tre af tilfældene har der været et højt konfliktniveau mellem forældremyndighedsindehaver(e) og sagsbehandleren/kommunen.

- I tre af tilfældene har der været et højt konfliktniveau mellem barnet/den unge og sagsbehandler/kommunen.
- I tre af tilfældene har barnet/den unge udvist udadreagerende adfærd.

Figur 2.1 Årsager til kommunens brug af § 139, stk. 3

Note: Figuren er baseret på i alt seks § 139, stk. 4-registreringer i 2025. Svarkategorier med færre end 3 er blevet fjernet grundet et diskretionsprincip.
Kilde: Kommunernes indberetninger til Ankestyrelsen om deres anvendelse af §139, stk. 3 og 4 for 2021-2025.

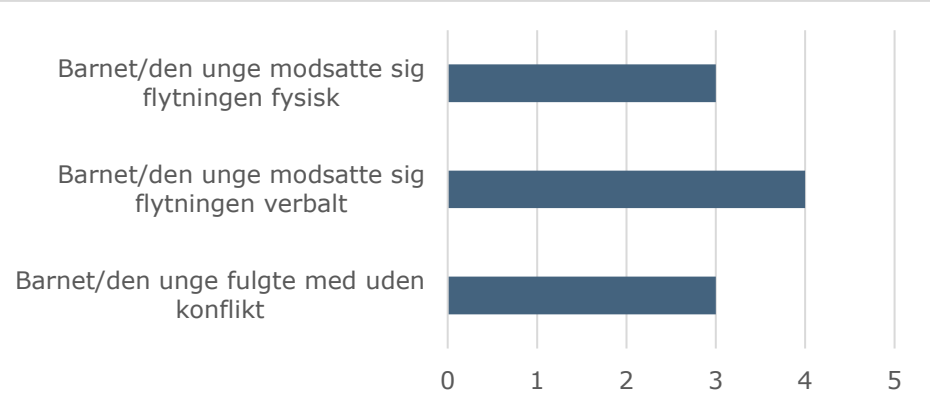
Barnets/den unges reaktion under effektueringen af § 139, stk. 3

I forbindelse med indberetningen af § 139, stk. 3-afgørelser er kommunerne blevet spurgt om barnets/den unges reaktion op til effektueringen. Her har kommunerne kunnet angivet flere svar, hvorfor antallet ikke summerer til seks.

Det fremgår af figur 2.3, at kommunerne har angivet følgende reaktioner hos barnet/den unge under effektueringen:

- I tre tilfælde fulgte barnet/den unge med uden konflikt.
- I fire tilfælde modsatte barnet/den unge sig flytningen verbalt
- I tre tilfælde modsatte barnet/den unge sig flytningen fysisk.

Figur 2.2 Oversigt over barnets/den unges reaktion under effektueringen af § 139, stk. 3

Note: Figuren er baseret på i alt seks § 139, stk. 4-indberetninger i 2025. Svarkategorier med færre end 3 er blevet fjernet grundet et diskretionsprincip.
Kilde: Kommunernes § 139, stk. 4-registreinger for perioden 1. januar 2025 – 31. december 2025.

§ 139, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres bolig

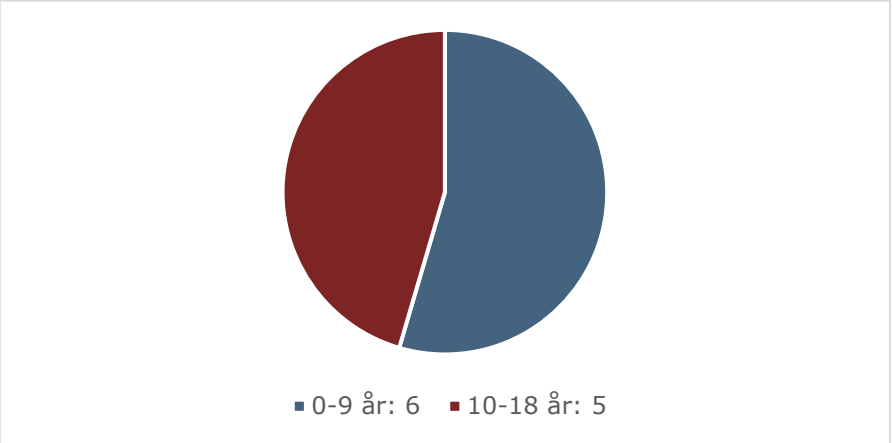
I 2025 har kommunerne registreret 11 afgørelser om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse i forbindelse med en børne-/ungefaglig undersøgelse.

Til sammenligning registrerede kommunerne 14 afgørelser i 2024 efter samme bestemmelse, hvilket i vid udstrækning svarer til niveauerne siden 2021.

Alder på barn/ung ved effektuering af §139, stk. 4

Figur 2.1 viser en fordeling af barnets/den unges alder ved effektueringen af § 139, stk. 4. Der er seks registreringer i aldersgruppen 0-9 år og fem registreringer i aldersgruppen 10-18 år.

Figur 2.4 Aldersfordeling ved effektuering af § 139 stk. 4 i 2025

Note: Figuren er baseret på i alt 11 § 139, stk. 4-indberetninger i 2025.
Kilde: Kommunernes § 139, stk. 4-registreinger for perioden 1. januar 2025 – 31. december 2025.

Tid mellem afgørelse efter § 139, stk. 4 og effektuering af afgørelsen

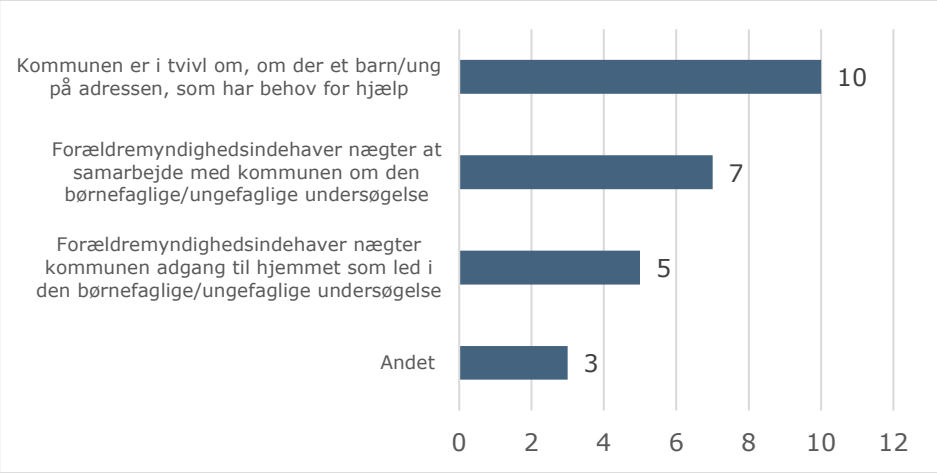
I alle registreringer om afgørelse efter § 139, stk. 4, foregik effektueringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen blev truffet.

Årsager til kommunernes brug af § 139, stk. 4

Kommunerne har ved registreringen af § 139, stk. 4, skulle angive årsag herfor. De har kunnet angive flere svar, og resultatet summerer derfor ikke til 11. Kommunerne angiver følgende årsager til at have truffet afgørelse om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavernes hjem uden retskendelse:

- I 10 tilfælde er kommunen i tvivl om, hvorvidt der er et barn/ung på adressen, som har behov for hjælp.
- I syv tilfælde nægter forældremyndighedsindehaver at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse.
- I fem tilfælde nægter forældremyndighedsindehaver kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse.
- I tre tilfælde er årsagen registreret som "andet".

Figur 2.5 Årsager til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig uden retskendelse.

Note: Figuren er baseret på i alt 11 § 139, stk. 4-indberetningr i 2025. Svarkategorier med færre end 3 er blevet fjernet grundet et diskretionsprincip.
Kilde: Kommunernes § 139, stk. 4-indberetninger for perioden 1. januar 2025 - 31. december 2025.

Til sammenligning med ovenstående var årsagerne for de 14 afgørelser i 2024 fordelt således:

- I otte tilfælde var kommunen i tvivl om, hvorvidt der befandt sig et barn/ung på adressen
- I fire tilfælde nægtede forældremyndighedsindehaver kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (seks tilfælde)
- I fire tilfælde beskrev kommunerne andre årsager.

3. Metode

For at registrere afgørelser efter § 139, stk. 3, (med politiets bistand) og § 139, stk. 4, skal kommunerne benytte en registreringsløsning, som varetages af Ankestyrelsen. Helt konkret skal kommunerne registrere afgørelsen umiddelbart efter, at de har truffet og effektueret den.

Konstruktion af registreringsskema

Registreringsskemaet er udarbejdet af Ankestyrelsen og kvalitetssikret og godkendt af Social- og Boligministeriet. Inden registreringsskemaet blev taget endeligt i brug, blev det pilottestet af en række kommuner.

Skemaet er udformet med henblik på at gøre det let og hurtigt at udfylde, og der er derfor lagt vægt på primært at benytte prædefinerede, lukkede kategorier, hvor respondenten skal foretage en afkrydsning eller vælge fra en liste.

Spørgeskemaet består dog også af et antal fritekstfelter. Hvis respondenten eksempelvis svarer ”andet” i et spørgsmål, skal vedkommende efterfølgende uddybe dette svar.

Registreringerne forgår i systemet SurveyXact

Kommunerne benytter SurveyXact til at registrere afgørelser efter de pågældende paragraffer. Det foregår elektronisk ved hjælp af et link til SurveyXact, som alle kommuner og kontaktpersoner for anbringelsesstatistikken har fået tilsendt i forbindelse med lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2020.

Ankestyrelsen sender løbende påmindelsesmails til kommunerne om at registrere afgørelserne. Når en sagsbehandler trykker på linket, bliver vedkommende ført til et spørgeskema, som indeholder et antal spørgsmål, alt efter hvilken paragraf der skal registreres.

Personen, der registrerer, skal først indtaste seks grundoplysninger, som eksempelvis kontaktoplysninger, barnets cpr.nr, etc. Herefter skal der besvares 11 yderligere spørgsmål, hvis respondenten vil registrere en § 139, stk. 3-afgørelse, og tre ekstra spørgsmål, hvis det er en § 139, stk. 4-afgørelse, der skal registreres.

SurveyXact har en databehandleraftale med Ankestyrelsen, og løsningen er derfor sikker i forhold til at håndtere personfølsomme oplysninger.

Påmindelse til kommuner

Kommunerne har ansvaret for løbende at registrere afgørelserne, men for at sikre en så høj registrering som muligt, er der løbende i 2025, samt i januar 2026, blevet sendt mails med påmindelser. Her er alle kommuner blevet mindet om at huske at registrere eventuelle afgørelser, der endnu ikke var blevet registreret.

Databehandling og validering

I forbindelse med registreringerne i SurveyXact har der været et antal ikke-gennemførte besvarelser. Det vil sige registreringsskemaer, som er blevet åbnet, og hvor kun et mindre antal spørgsmål er blevet besvaret. I de tilfælde, hvor det har været muligt at identificere afsenderen på

registreringen (hvor der er blevet indtastet en eller flere kontaktoplysninger), har Ankestyrelsen fulgt op skriftligt og/eller telefonisk med den pågældende kommune. Rapporten indeholder udelukkende validerede besvarelser. Det vil sige besvarelser, der er fuldt ud besvarede.